

ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЇ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

М.В. Волосюк, кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова
О.Л. Дудюк, експерт з децентралізації та комунікації реформ
депутат Миколаївської районної ради
Миколаїв, Україна

Забезпечення місцевого економічного розвитку органами місцевого самоврядування реалізується через спеціальний інструментарій, що представляє собою комплексну систему взаємопов'язаних та взаємозалежних інструментів, застосування яких спрямоване на ефективне досягнення стратегії розвитку територіальних громад [1, с.17]. Одним з таких інструментів виступають комунікації як інструмент інтеграції стратегій розвитку в проєкти розвитку на основі чіткого розуміння місцевих реалій [2]. Іншими словами, комунікації – це інструмент управління, який допомагає оцінити соціально-економічні можливості та ризики території при формуванні і реалізації стратегії розвитку.

За рахунок застосування принципу субсидіарності у відносинах між державою та органами місцевого самоврядування зростає роль цих самих органів у прийнятті управлінських рішень. В умовах розвитку плюралістичної демократії це накладає додаткові особливості, скільки місцева влада у своїй діяльності має дослухатися до думки мешканців, в інтересах якої вона діє. Працюючи в якості зовнішніх консультантів з органами місцевого самоврядування територіальних громад Миколаївської області, ми дійшли певних висновків і вважаємо доцільним навести приклади різного ставлення керівництва ОМС до стратегічного планування та здійснення комунікативної діяльності:

1. Березанська територіальна громада Миколаївського району, де керівництвом було в Стратегії розвитку заплановано та реалізовано створення масштабного спортивного майданчику разом із футбольним полем, але його побудова була негативно прийнята більшістю мешканців, оскільки цей майданчик не був у пріоритетних цілях. Стратегія розроблялася без комунікації із мешканцями.

Баштанська територіальна громада Баштанського району, де керівництвом було створено всі умови для комунікації та урахуванням при розробці Стратегії розвитку всіх побажань. В результаті, за рахунок включення в документ всіх потреб, Баштанська міська рада опинилася в складній ситуації, де взяті зобов'язання треба було виконувати, а ресурсів на це не знаходилося. Таким чином, Стратегія розвитку все більше стала нагадувати стратегію задоволення різноманітних потреб, а не розвитку самої громади.

2. Мостівська сільська рада Вознесенського району застосувала комунікацію із мешканцями щодо використання податкових коштів, які збиралися та витрачалися саме на потреби тих населених пунктів, де вони збиралися. В результаті були отримані важливі данні для розробки Стратегії розвитку, відбулося отримання підтримки мешканців у діяльності керівництва територіальної громади та майже зникли проблеми із сплатою податків в бюджет громади. Без комунікації з місцевими мешканцями та бізнесом, які б визначили проблеми, визначили їх актуальність та обрали з проміж всіх першочергові, погоджувалися сплачувати податки – ефективно працювати органам місцевого самоврядування неможливо. Комунікація з мешканцями дає не тільки актуальну інформацію, вона легалізує діяльність виконавчих органів влади та робить мешканців громади свідомими співучасниками, зокрема, у наповненні місцевого бюджету. Отже, Мостівською територіальною громадою було задіяно кілька інструментів для наповнення місцевого бюджету: створення власного податкового реєстру; комунікація із платниками податків; практика спільної умовної фінансової відповідальності. Результатом застосування даних методів стала майже повна ліквідація заборгованості по сплаті податків.

3. Для керівництва органів місцевого самоврядування Єланецької територіальної громади Вознесенського району та Інгульської територіальної громади Баштанського району стратегія надає можливості для системних змін, що за відсутності стратегічного бачення та розуміння його мешканців призвело б до протестів. Адже люди швидше зазнають тимчасових поневірянь, якщо зрозуміють і повірять у блага, які отримають у майбутньому. Але всі ці переваги наявності стратегії будуть можливі лише в тому випадку, якщо вона є легітимною в очах мешканців і сприймається ними як частина їхнього власного майбутнього. Тому органи місцевої влади мають чітке розуміння, що для цього необхідно вести ефективну комунікацію з жителями не лише на етапі розробки стратегії, а й у процесі її реалізації. Стратегія має інтегрувати навколо спільних питань мешканців громади, незалежно від політичних поглядів. Якщо стратегія стала результатом суспільного консенсусу, то більша кількість людей буде себе з нею ідентифікувати й керівництво ОМС може розраховувати на більшу кількість союзників під час її впровадження. З кінця 2021р. розпочався процес розроблення та реалізації Стратегій розвитку цих громад на основі комунікаційної моделі співпраці Єланецької селищної ради, Інгульської сільської ради та громадськості у процесі стратегічного планування.

Ефективні комунікації сформулюють консенсус і дозволять обмін знаннями серед зацікавлених сторін для досягнення стратегічного бачення та цілей розвитку. Вочевидь, гострими стають два питання. Перше, як здійснювати правильну комунікацію з мешканцями та знаходити баланс рішень між популізмом та реалізмом. Друге, як зробити спадкоємність та непереривність програм та проєктів, не зважаючи на політичну зміну складу депутатського корпусу та голів ОМС.

Єдиним виходом з цієї ситуації є поєднання та паралельна розробка разом із Стратегією розвитку територіальної громади Комунікативної стратегії, яка забезпечить через комунікацію вивчення реальних потреб та ставлення до них населення, його готовність брати участь у здійсненні цих планів.

Ефективна комунікація з мешканцями, підприємцями, платниками податків – це дієвий інструмент наповнення місцевого бюджету. Разом з тим, необхідною є комунікативна робота над збільшенням ресурсної бази податків: виведення з тіні підприємців та найманих працівників, створення умов для розвитку малого та середнього бізнесу, розвитку місцевого туризму та інвестиційної привабливості громади. Синергетична взаємодія сфер діяльності ОМС таким чином дозволяє знаходити рішення в складних ситуаціях розвитку структури, бюджетування, комунікації, вирішення кадрових питань, розширення ресурсної бази, залучення стейкхолдерів, платників податків, мешканців, стратегічного планування та місцевого економічного розвитку.

Література:

1. Монастирський Г.Л. Адаптація муніципального управління в Україні до демократичних стандартів у контексті європейської інтеграції. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2014. Випуск 119 (частина II). С.15-22. URL: <http://journals.iir.kiev.ua/>
2. Barbaros Corina. Communication for Development. The Potential of Local Communities. 2018. URL: <https://www.researchgate.net/>